

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Kiplinglaan 13 (Ieper, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2022H43
Augustus 2022

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2022

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	9
2	Bibliografie.....	10

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	7
---	---

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
b) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert NV Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Ieper
	Deelgemeente	/
	Postcode	8900
	Adres	Kiplinglaan 13 8900 Ieper
	Toponiem	Kiplinglaan 13
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 46005$ $Y_{\min} = 172580$ $X_{\max} = 46125$ $Y_{\max} = 172662$
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Ieper, Afdeling Afdeling 2, Sectie A, nr. 217/5z9 Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de verbouwing van twee panden langs de Kiplinglaan te Ieper. Het volledige projectgebied is ca. 1878 m² groot en wordt ingenomen door een woning met tuin en garage. De geplande werken omvatten de sloop van een deel van de aanwezige verharding, de realisatie van een deel nieuwbouw en een nieuwe garage, het aanleggen van nieuwe verharding en putten met nutsleidingen. De geplande ingrepen beslaan een gecombineerde oppervlakte van ca. 230 m².

Ieper is gegroeid van een nederzetting op de oevers van de Ieperlee. Het onderzoeksgebied is gelegen in het overgangsgebied tussen de flank van de Midden-West-Vlaamse Heuvelrug en de vallei. De Kasteelbeek net ten westen van het onderzoeksgebied is een restant van de middeleeuwse stadsversterkingen. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen. De bodemkaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied geen informatie weer.

Op het cartografisch materiaal is te zien dat het onderzoeksgebied zich buiten de historische kern van Ieper bevindt. Het terrein bevindt zich in de 14^e eeuw binnen de buitenparochies van Ieper, meerbepaald de parochie *Pierre Bardonc*. Deze buitenste parochies worden reeds in het begin van de 14^e eeuw omsloten door een tweede stadsomwalling, de *Ueterste Veste*. Deze omwalling en de buitenste parochies worden grotendeels verwoest tijdens het Beleg van Ieper in 1383 door de Engelsen en Gentse opstandelingen. Teneinde meer controle te verkrijgen over de lakenproductie wordt de heropbouw hiervan verboden door het bevoegd gezag. Tijdens de Spaanse overheersing en Franse periode worden de Ieperse versterkingen stelselmatig uitgebouwd en aangepast aan veranderende militaire technieken. Op het kaartmateriaal tot en met de 19^e eeuw is te zien dat het onderzoeksgebied zich doorheen de 16^e en 17^e eeuw zich ter hoogte van de vroegmoderne stadsversterkingen bevindt. Op de Ferrariskaart is te zien dat het onderzoeksgebied zich bevindt ter hoogte van een ravelijn met omliggende gracht. Vanaf de 2^e helft van de 19^e eeuw veranderd de militaire doctrine van de Belgische strijdkrachten en wordt Antwerpen cruciaal binnen dit nieuwe concept van verdediging. De vesten van Ieper worden vanaf dan stelselmatig ontmanteld. Tijdens WOI komt de frontlijn om een boog ten oosten van Ieper te liggen. De stad vormt het sleutelpunt voor de geallieerde strijdkrachten in het noordwestelijke deel van westelijk front. Op een loopgravenkaart uit 1918 is te zien dat het westelijke deel van het onderzoeksgebied wordt aangesneden door een noord-zuid georiënteerde gevechtssloopgraaf met regelmatige, vierkante traversen. Deze werd hoogstwaarschijnlijk reeds grotendeels vergraven bij de realisatie van de bestaande bebouwing.

In de ruime omgeving van het onderzoeksgebied zijn meerdere archeologische vindplaatsen en indicatoren gekend. Bij zowel werfcontroles als proefputtenonderzoek en opgravingen zijn in hoofdzaak resten van vol- en laatmiddeleeuwse bewoning en activiteiten in kaart gebracht. Naast deze resten werden eveneens op verschillende locaties restanten van de middeleeuwse en vroegmoderne stadsverdediging in kaart gebracht. Doorheen de stad werden eveneens bij vele onderzoeken relictten uit de Eerste Wereldoorlog waargenomen en onderzocht. Dit betreft resten van defensieve stellingen maar vooral uitrustingsstukken en militair materiaal en verspreide artillerie inslagen die later opgevuld werden met afval.

Concreet wijzen de beschikbare gegevens op een trefkans inzake archeologisch erfgoed. Vanwege de ligging buiten het stadscentrum en de beperkte oppervlakte van de geplande ingrepen en hun verspreide karakter wordt verder archeologisch onderzoek als weinig zinvol ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande ingrepen aan de Kiplinglaan te Ieper worden geen bijkomende onderzoeksdaten aanbevolen. Het onderzoeksgebied is gelegen buiten de historische kern van Ieper, ter hoogte van de vroegmoderne stadsversterkingen. Bijgevolg kan uitgegaan worden van een relatief éénduidige verticale stratigrafie. Redelijkerwijs kan aangenomen worden dat een groot deel van eventueel aanwezige oudere relictten reeds zijn opgeruimd bij de aanleg van de Ieperse vesten vanaf de Spaanse periode. Tevens moet rekening gehouden worden met het feit dat vanwege de relatief beperkte oppervlakte van de geplande ingrepen en hun verspreide karakter de kans klein is dat een proefputtenonderzoek nog leidt tot wezenlijke kenniswinst. Teneinde de samenhang en stratigrafische opbouw van dergelijke defensieve structuren te evalueren en te waarderen is een veel groter ruimtelijk kader noodzakelijk. Gelet op dit duidelijke gebrek aan potentiële kenniswinst wordt een doorlopend onderzoekstraject dan ook als weinig zinvol ingeschat.

Wel moet gewezen worden op de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De opdrachtgever plant de verbouwing en verbinding van twee panden aan de Kiplinglaan te Ieper. Vanwege de beperkte oppervlakte en het verspreide karakter van de ingrepen, in combinatie met de ligging ter hoogte van de vroegmoderne stadsversterkingen, wordt de kans op kenniswinst bij verder onderzoek als te beperkt ingeschat.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.